

AGATHA'NIN ANAHTARI

Ahmet Ümit 1960'ta Gaziantep'te doğdu. Marmara Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü'nü bitirdi. 1985-1986 yıllarında, Moskova'da Sosyal Bilimler Akademisi'nde siyaset eğitimi gördü. İlk kitabı 1989'da yayımlanan *Sokağın Zulası* adlı şiir kitabıdır. 1992'de ilk öykü kitabı *Çıplak Ayaklı Gece* yayımlandı. Bunu 1994'te *Bir Ses Böler Geceyi*, 1999'da *Agatha'nın Anahtarı*, 2002'de *Şeytan Ayrıntıda Gizlidir* adlı polisiye öykü kitapları izledi. 1995'te hem çocuklara hem de büyüklere yönelik *Masal Masal İçinde* ve 2008'de yayımlanan *Olmayan Ülke* ile farklı bir tarz denedi. 1996'da yazdığı ilk roman *Sis ve Gece*, polisiye edebiyatta bir başyapıt olarak değerlendirildi. Bu romanın ardından 1998'de *Kar Kokusu*, 2000'de *Patasana*, 2002'de *Kukla* yayımlandı. Bu kitapları, *Ninatta'nın Bileziği*, *İnsan Rubunun Haritası*, *Aşk Köpekliktir*, *Beyoğlu Rapsodisi*, *Kavim*, *Bab-ı Esrar*, *İstanbul Hatırası*, *Sultanı Öldürmek*, *Beyoğlu'nun En Güzel Abisi*, *Elveda Güzel Vatanım*, *Kırlangıç Çiğliği* ve *Aşkımız Eski Bir Roman* adlı kitapları izledi. Ahmet Ümit'in İsmail Gülgeç'le *Başkomser Nevzat Çiçekçinin Ölümü* ve *Başkomser Nevzat Tapınak Fabişeleri*, Aptülrika (Abdülkadir Elçioğlu) ile *Başkomser Nevzat Davulcu Davut'u Kim Öldürdü* ve Bartu Bölükbaşı'yla hazırladıkları *Elveda Güzel Vatanım* adlı çizgi romanları yayımlanmıştır. Eserleri 27 farklı dilde yayımlanan yazar uluslararası bir okur kitlesine ulaşmıştır.

Ahmet Ümit sosyal medya hesapları:

www.twitter.com/baskomsernevezat

www.instagram.com/baskomsernevezat

www.facebook.com/yazarahmetumit

www.youtube.com/ahmetumityazar

Ahmet Ümit'in
YKY'deki kitapları:

- Aşkımız Eski Bir Roman (2019)
Kırlangıç Çılgılığı (2019)
Sokağın Zulası (2019)
Masal Masal İçinde (2019)
Kavim (2019)
İstanbul Hatırası (2019)
Sis ve Gece (2019)
Patasana (2019)
Bab-1 Esrar (2019)
Olmayan Ülke (2019)
Sultanı Öldürmek (2019)
Beyoğlu Rapsodisi (2019)
Agatha'nın Anahtarı (2019)

AHMET ÜMİT

Agatha'nın Anahtarı

Öykü

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 5502
Edebiyat - 1575

Agatha'nın Anahtarı / Ahmet Ümit

Kitap editörü: **Kerem Oğuz Evrandır**
Düzeltili: **Devrim Çakır**

Kapak tasarımı: **Davut Yücel**
Grafik uygulama: **Akgül Yıldız**

Baskı: Elma Basım Yayın İletişim Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti.
Tevfikbey Mah. Halkalı Cad. No: 162/7 Küçükçekmece / İstanbul
Telefon: (0 212) 697 30 30
Sertifika No: 45460

1. baskı: Can Yayınları, 1999
YKY'de 1. baskı: İstanbul, Kasım 2019
ISBN 978-975-08-4622-9

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2019
Sertifika No: 44719

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
[facebook.com/YapıKrediKulturSanatYayincilik](https://www.facebook.com/YapıKrediKulturSanatYayincilik)
twitter.com/YKYHaber
[instagram.com/yapikrediyayinlari](https://www.instagram.com/yapikrediyayinlari)

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İçindekiler

- Agatha'nın Anahtarı • 7
Kitap Katili • 18
Kör Bican'ı Kim Vurdu? • 29
Savcıyı Öldürmek! • 39
Çalınan Ceset • 51
Arsadaki Bacak • 62
Sevgilim Tiner • 73
Altın Ayaklar • 84
Siyah Taşlı Yüzük • 95
Bir Ölünün Yolculuğu • 107
Davulcu Davut'u Kim Öldürdü? • 114
Ölü Bebekler Apartmanı • 122
Örgüt İşi • 129
Tarikat Cinayetleri • 136
Yasını Tutacağım • 143

Agatha'nın Anahtarı

Pera Palas'ın pastanesinde oturmuş İhsan'ı bekliyorum. Gözlerim pastanenin kartonpiyerlerle süslenmiş tavanlarında, eski avizelerinde, nakışlı aynalarında ürkek ürkek gezinirken, üniversiteden mezun olduğumuzdan beri İhsan'la görüşmediğimizi anımsıyorum. Telefondaki sesini bile güçlkle tanıdım. O beni gazetelerden izliyormuş, son romanımı da okumuş.

“Nereden çıktı bu polisiye sevdası?” diye sormuştu.

“Bilmem, çıktı işte” demiştim anlamsızca gülümseyerek.

“İyi olmuş. Ben de seni bunun için arıyorum.”

Neden söz ettiğini anlamamıştım.

“Agatha Christie'nin Türkiye'ye gelip kaldığını bilirsin” diye açıklamıştı. “Pera Palas'ta kaldığı odada bulunan anahtar...”

“Söylenti” diye dudak bükümüştüm.

“Bende bu söylentilerin gerçekliğini kanıtlayacak bilgiler var, desem.”

Başka biri olsa, “Dalga geçiyor” derdim ama İhsan insanın canını sıkacak kadar ciddi biriydi. Yine de inanmakta acele etmeyerek, “Ne o” demiştim, alaycı bir sesle, “Sen de mi polisiye yazmaya karar verdin?”

“İnanması güç ama söylediğim doğru. Yarın öğleden sonra Pera Palas'ın pastanesinde buluşalım. Olanları anlatayım sana.”

“Tamam” diyerek önerisini kabul etmiştim. Arkadaşımı görmek hoşuma gidecekti.

Şimdi bu tarihi otelde İhsan’ı beklerken, söylediklerini düşünüyor ama hiçbir sonuca varamıyordum. Duvardaki antika saatin gonguyla düşüncelerim dağıldı. Aynı anda kapıdan girmekte olan İhsan’ın bana gülümsediğini gördüm.

Kısa bir sohbetten sonra çaylarımızı yudumlarken, “Söyleyeceklerim şaka değil” dedi İhsan. “Sahiden de Agatha Christie’nin Türkiye’de geçirdiği günlere ilişkin bilgiler var elimde.”

“Nasıl bilgiler?” diye sordum inanmamış gözlerle arkadaşımı süzerek.

“Günlük” dedi, kendinden emin bir tavırla, “Kâmuran Dayım’ın günlüğü.”

“Kâmuran Dayım mı?”

“Hatırlarsın canım. Yazları takıldığımız Büyükkada’daki köşkün sahibi.”

“Hani, Robert Kolej’deki çapkınlıklarını anlatan dayım” diye mırıldandım. “Sporcuydu yanılmıyorsam.”

“Eski milli yüzücü” diye açıkladı İhsan. “Aynı zamanda polisiye roman hastası...”

“Polisiye roman meraklısı olduğunu bilmiyordum” dedim. “Benim kitaplardan birini yollayayım o zaman.”

“Yollayamazsın” dedi, buruk bir gülümsemeyle, “Geçen ay öldü.”

“Başın sağ olsun, üzüldüm” dedim ama aklım günlüklerdeydi.

“Biz de çok üzüldük” dedi İhsan gözleri dalarak. “Onu çok severdim. Son yıllarda pek kendinde değildi. Neyse... Kâmuran Dayım’ın çocuğu yoktu. Malı mülkü bana kaldı. Geçenlerde adadaki köşke gittim. Ortalığı toplarken çalışma odasındaki çelik kasayı açtım. Kasadaki tapu gibi evrakların arasından beş kalın defter çıktı. Göz atınca, bunların İngilizce olarak kaleme alınmış günlükler olduğunu anladım. Şaşırmıştım, dayımın günlük tuttuğunu bilmiyordum. Çelik kasanın içinde bir de gizli bölme sap-

tadım ama anahtarını hiçbir yerde bulamadım. Bir uzman getirip baktırdım, bu kasanın özel olarak yaptırıldığı, açmak için anahtarını bulmam gerektiğini söyledi. Ben de belki günlükte bununla ilgili bir şeyler vardır diye dayımın yazdıklarını okumaya başladım. Dayım, 1920'den beri ne yaptıysa hepsini yazmış.”

Bir yandan İhsan'ın sözlerinin nereye varacağını merak ederken, bir yandan da Christie'nin hangi tarihte Türkiye'ye geldiğini düşünüyordum. Tam çıkaramıyordum ama 1920'lerin yarısından sonra olmalıydı, ilk kocası Archibald Christie'nin onu aldatmasından sonra, kimseye haber vermeden İngiltere'yi terk ederek İstanbul'a atmıştı kendini.

Sanki düşündüğümden haberliymiş gibi, İhsan sözü 1920'lere getirdi:

“Günlükte bizi ilgilendiren konu, 1926 yılında başlıyor. Dayım o sıralar kendisinden on beş yaş büyük Mualla Hanım'la evliymiş. Babasının mali durumu bozulan dayım, para için yapmış bu evliliği. Ama hastalık derecesinde genç erkeklere düşkün olan Mualla Hanım, dayımla da yetinmek niyetinde değilmiş. Evliliklerinin ikinci yılında sonra kendine genç bir sevgili bulmuş. Dayım çektiği acıları, kıskançlıkları olduğu gibi aktarmış günlüğüne.”

“Boşanmayı düşünmemiş mi?” diye soruyorum.

“Karısından kurtulmayı planlıyormuş ama bunun için boşanmaktan farklı bir yöntem varmış kafasında. İşte tam o günlerde karşılaşmışlar Agatha Christie'yle. O yıl Cumhuriyet balosu için Pera Palas'a geldiklerinde, asansöre binmekte olan Agatha Christie'yi gören dayım gözlerine inanmamış, yaklaşmış yanına:

‘Siz Agatha Christie değil misiniz?’ diye sormuş.

Ünlü yazar kaçamak yanıtlar vererek kurtulmak istemiş ama bizimki bırakmamış peşini. Bir hayranı olduğunu, o güne kadar yazdığı bütün romanları okuduğunu söylemiş İngiltere'de daha o yıl basılan *Roger Ackroyd Cinayeti*'ni bile okuduğunu söyleyince Agatha yumuşamış. Bundan cesaret alan dayım, onu Büyükkada'daki köşke devam etmiş.

Ağırbaşlı bir mizacı olan Agatha Christie, üstelik o sıralar yüreğinde ihanet yarası da taşıırken, bu yakışıklı Türk'ün iltifatlarına pek aldırılmamış. Ama dayım yılmamış. Her gün çiçek yollamış, telefon etmiş; sonunda kadıncağız pes ettiğinden midir, yoksa tek başına yaşamaktan sıkıldığından mıdır bilinmez, daveti kabul etmiş. Ama kalabalıklardan hoşlanmadığı için, davette fazla insan olmamasını tercih ettiğini kibarca belirtmiş. Dayımın canına minnet, elinden gelse karısını da atlatıp Agatha'yla baş başa kalmaya çalışacak. Ama Mualla Hanım, dayımla aynı görüşte değilmiş; bu İngiliz yazarın evlerine geldiğini herkesin bilmesini istiyormuş. Dayımın itirazlarına aldırmadan, sosyetenin önemli kişilerini de çağırılmış davete.

Davet günü Agatha'nın etrafını saran hayran kitesinden fırsat bulup bir türlü konuşamamış dayım onunla. Ama yazarımız geceyarısından önce izin isteyip kalkınca aradığı fırsatı yakalamış. Kadının itirazlarına aldırmadan otele kadar refakat etmiş. Vapurda evlilik üzerine konuşurken bulmuşlar kendilerini. Agatha özel yaşamından hiç söz etmemesine karşın dayım onun ilişkisinin de iyi olmadığını sezinlemiş. Belki açılır diye, kendi evliliğinin yürümediğini anlatmış. Yazar da, özür dileyerek, bunun dışarıdan da görüldüğünü söylemiş.

'Yakında ondan kurtulacağım' diye mırıldanmış dayım, gizleyemediği bir kinle.

'Boşanacak mısınız?' diye sormuş yazar.

'Bir söyleşinizi okumuştum' diyerek konuyu değiştirmeye çalışmış dayım. 'Kusursuz cinayet yoktur, diyordunuz.'

Agatha gülümseyerek açıklamış:

'Evet, öyle düşünüyorum. Tasarlanmış cinayet iyi bir organizasyonu gerektirir. Zamanın, mekânın, cinayet aletinin doğru seçilmesi, ortalıkta kanıt bırakılmaması ya da sahte kanıtların bırakılması gibi zekâ gerektiren davranışların yanında, birini öldürebilecek kadar soğukkanlı bir cesarete veya vahşiliğe sahip olmalıdır insan. Konuşurken, yazarken basit olgularmış gibi görünen bu gereklilikler cinayet anın-

da yerine getirilmesi oldukça zor eylemler haline gelebilir. Hele bir de cinayet anında sürprizlerin ortaya çıktığını düşünürsek... Evet evet, bundan eminim, bence kusursuz cinayet yoktur.'

Agatha'nın ilk kez böyle coşkuyla konuştuğunu fark eden dayım, belki de yazarla yakaladığı bu yakınlığı yitirmemek için, 'Bu konuda size katılmıyorum' demiş. 'Kişi yeterince soğukkanlı, cesur, akıllıysa, işlediği cinayet de vicdanında yara açmayacak kadar haklı bir nedene dayanıyorsa kusursuz bir cinayet işlenebilir.'

'Çok zor' demiş Agatha, 'Ben böyle bir cinayet duymadım.'

'Duymamış olabilirsiniz ama eminim örnekleri vardır' diye direktmiş dayım.

'Yine de denemenizi önermem' demiş Agatha. 'Bence boşanmak cinayetten daha kolay bir yoldur.'

Yalnızca bir saat kadar baş başa konuşmuş olmalarına karşın, bu kısa birliktelik bile dayımın zaten ilgi duyduğu yazara sıırıslıklam âşık olmasına yetmiş. Ne yazık ki Agatha aynı duyguları taşıymıyormuş. Dayımın ertesi gün Boğaz'da gezi teklifini nazik ama soğuk bir tavırla reddetmiş.

'Yaşamımın en mutsuz günlerinden biriydi' diye yazmış dayım günlüğüne. Agatha'nın davetini reddetmesinden sonra bir de Mualla Hanım'la kavga etmiş. Öfkeyle çıkmış evden. Heybeliada'da oturan çocukluk arkadaşı Rauf'un yanına gitmiş. Todorî'nin meyhanesinde küfelik olana kadar içmişler. O gece Rauf'un yalısında kalmış. Ertesi sabah uyandığında büyük bir sürpriz bekliyormuş onu. Köşkten gelen telefon, karısının bahçede ölü bulunduğunu bildiriyormuş.

Bulduğu ilk tekneyle Büyükada'ya gitmiş. Köşkün kapısında polisler karşılaşmış onu. Hemen sorguya almışlar. Dayım itiraz edecek olmuş, polisler yan komşu İshak'ın dün gece bahçede birini gördüğünü söylemişler. 'Karın seni aldatıyormuş, daha bir gün önce kavga etmişsiniz' gibi sözlerle sıkıştırmaya başlamışlar.

Dayım o gece Rauf’la birlikte olduğunu söyleyerek kendini sıyırmaya çalışırken, hükümet tabibi, Mualla Hanım’ın ölüm nedeninin şoka bağlı kalp krizi olduğunu açıklamış. Böylece soruşturma durdurulmuş. O gün, Mualla Hanım’ın servetinin tek vârisi olarak, karısına karşı son görevlerini yerine getirirken Agatha Christie’yi aramayı da unutmamış.”

Sözün burasında İhsan’ın ara vererek, anlamlı gözlerle bana baktığını fark ettim. Sanki dayısının yıllar önceki bu tuhaf davranışına benim bir açıklama getirmemi bekliyordu.

“Belki Agatha cenazeye gelir de onu bir daha görürüm’ şeklinde düşünmüş olabilir” diye aklıma ilk gelen olasılığı söyledim.

“Dayım da böyle yazmış günlüğe” dedi İhsan. “Bu tür yıldırım aşklarında insan deliye dönüyor. Hele bir de reddedilince, her fırsatı kullanarak –bu karısının ölümü bile olsa– sevgilisine ulaşmaya çalışıyor. Ne yazık ki ben de bu alçaklığı yaptım’ diyor dayım.”

“Peki, Agatha Christie nasıl karşılamış bunu?” diye soruyorum merakla.

“Üzüldüğünü belirtmiş, her zamanki gibi mesafeli bir tavırla. Ama cenaze kalktıktan bir gün sonra köşkü aramış, taziyeye gelmek istediğini söylemiş. Hâlâ mesafeli tavrını sürdürmeye çalışıyormuş ama sesindeki heyecan, onulmaz bir merak duygusuyla kıvrandığını ele veriyormuş. Zaten ertesi gün de damlamış köşke. İlk gelişindeki gibi onu iskelede karşılamış dayım. Karısının ölümünün üzerinden henüz birkaç gün geçmiş olmasına karşın, işi gücü bırakıp onunla ilgilenmiş. Agatha ise ustaca sorularla olayı deşmeye çalışmış. Polislere ne söylediye, ona da aynı şeyleri aktarmış dayım. Aldığı yanıtlar, kadının bakışlarındaki kuşku bulutlarını dağıtmamış. Beni asıl hayrete düşüren dayımın tavrı” diyerek yine gözlerini yüzüme dikti İhsan:

“İnanabiliyor musun, seni karını öldürmekle suçluyorlar; buna kızmıyor, hatta tuhaftır, sanki bu cinayeti işlediğini ima etmeye çalışıyorsun.”

“Nasıl yani, dayın karısını öldürdüğünü mü söylemiş Agatha’ya?”

“Söylememiş ama sanki hissettirmiş.”

Kafamda bir ışığın yanıp söndüğünü hissediyorum. “Kusursuz cinayet” diye mırıldanıyorum.

“İşte Agatha da bundan kuşkulanmış. O geceki tartışmadan sonra dayımın hem sevmediği karısından kurtulmak, hem de kusursuz cinayet işlenebileceğini kanıtlamak için Mualla Hanım’ı öldürdüğünü düşünmüş. Hatta kendi başına Heybeliada’ya giderek soruşturma yürütmeye bile başlamış. Dayımın o gece evinde kaldığı Rauf’la, komşu İshak’la konuşmuş. İlginçtir, bu arada dayım ile kadın yazar arasındaki arkadaşlık ilerlemiş. Ve sıkı dur, Agatha otelden ayrılıp bir süre köşkte yaşamış. O tarihlerde günlüğün sayfaları boş! Anlaşılan dayım Agatha’yla o kadar meşgulmüş ki çok sevdiği günlüğünü bile ihmal etmiş. Yeniden yazmaya başladığında, Agatha’nın İngiltere’ye döndüğünü anlıyoruz.”

“İster misin gerçekten de Mualla Hanım’ı dayın öldürmüş olsun” diye kesiyorum İhsan’ın sözünü. “Agatha da zekâsını kullanıp olayı kanıtlamış ama dayını sevmeye başladığı için bu gerçeği saklamış...”

“Önce ben de böyle düşündüm” dedi İhsan, sözümü bitirmeme izin vermeyerek. “Ama vazgeçtim. Çünkü Agatha daha sonraki yıllarda Türkiye’ye gelmeyi sürdürmüş. Gelince de mutlaka dayıma uğruyormuş. Dayım günlüğünde yazarın, karısının ölümüyle ilgili yeni sorular sorduğunu yazıyor. Bu da gösteriyor ki Agatha’nın kuşkusu sürüyor.”

“Haklısın” dedim, dalgın bir ifadeyle. “Peki, ne zamana kadar sürmüş bu İstanbul ziyaretleri?”

“Sir Max Mallowan’la evleninceye kadar” diye açıkladı İhsan. “Dayım, bunu öğrendiğinde çok üzülmüş.”

“Günlükte, Agatha’yla ilişkilerinden bahsetmiyor mu dayın?”

“Aslında o da ilginç. Agatha’nın ilk geldiği yıl, olanları tüm içtenliğiyle kaleme döken dayım, daha sonra bu konuda

inanılmaz bir ketumluk gösteriyor. Sadece birlikte yemek yedikleri, gezdikleri yerleri yazıyor. Bir de şu kusursuz cinayet konusunda sohbet ettiklerini belirtiyor. Ne kendi duygularından, ne de Agatha'nınkilerden bahsediyor.”

“Peki evlendikten sonra bir daha İstanbul'a gelmemiş mi Agatha?”

“Bir yıl sonra yine gelmiş. Sanırım bir veda ziyareti. Köşkte vedalaşmışlar. Vedalaşırken Agatha'ya bir anahtar verdiğini yazmış dayım. Cinayet tartışmalarını sona erdirecek açıklamanın anahtarın açacağı gizli bölmedeki mektupta yazılı olduğunu söylemiş. Ama kendisi ölmeden o mektubu açmayacağına dair yazardan söz almış.”

Parçalar bir anda bütünleniyor, heyecanıma engel olmadan soruyorum:

“Ne yani, Agatha'nın kaldığı odada bulunan şu anahtar gerçek miymiş?”

“Seninle görüşme nedenim de bu” diyor İhsan. “Eğer otelde böyle bir anahtar varsa, bu dayımın verdiği anahtar olabilir. Anahtarı alıp mektubu okuyabiliriz.”

“Tamam da” diyorum, şaşkınlıkla İhsan'ın yüzüne bakarak, “Bunu ben olmadan da yapabiliirdin, neden beni çağırdın?”

İhsan'ın dudaklarını mahcup bir gülümseme süslüyor:

“Aslına bakarsan, otel yöneticileriyle görüştüm” diyor. “Anahtarı vermekten yana değiller. Ben de bunun üzerine onlara senden bahsettim. Zaten tanıyorlarmış. İlk kitabının basın toplantısı bu otelde, Agatha Christie Salonu'nda yapılmış. Senin de işin içinde olduğunu, otellerinde geçen, anahtar olayından da bahsedebileceğin bir öykü yazabileceğini söyledim. Bunun üzerine tavırları değişti.”

Bunları anlatırken yüzümü inceliyor. Sesimi çıkarmadığımı görünce özür dilercesine kırık dökük bir sesle devam ediyor:

“Biliyorum, önce sana sormam lazımdı. Ama adamlar, vermeyiz, deyince...”